

KANCELARIA RADCY PRAWNEGO
ANNA KOSTRZEWA - JANAS

Warszawa, dnia 31 marca 2023 r.

Trybunał Konstytucyjny
Al. J.S. Szucha 12A
00-918 Warszawa

Skarżący: P J

repr. przez r. pr. Annę Kostrzewę-Janás
Kancelaria Radcy Prawnego
Al. Niepodległości 217 lok. 3
02-087 Warszawa
Nr wpisu: WA-16502

SKARGA KONSTYTUCYJNA

Działając jako pełnomocnik P J na podstawie art. 79 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 77 ust. 1 i art. 53 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym, wnoszę o:

1. stwierdzenie niezgodności § 17 ust. 3 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2019 r. poz. 18, ze zm.) z art. 64 ust. 2 w związku z art. 31 ust. 3, art. 32 ust. 1, art. 2 i art. 92 ust. 1 zdanie pierwsze Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przez to, że wskazane w nich stawki dla adwokatów ustanowionych obrońcami z urzędu są niższe od stawek w tych samych sprawach dla adwokatów ustanowionych obrońcami z wyboru,
2. zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz skarżącego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

UZASADNIENIE

Skarżący, który wykonuje zawód adwokata, został wyznaczony obrońcą z urzędu dla skazanego do sporządzenia i wniesienia kasacji od wyroku Sądu Apelacyjnego w W

W dniu listopada 2022 r. Sąd Najwyższy postanowieniem oddalił kasację jako oczywiście bezzasadną oraz zwolnił skazanego od ponoszenia kosztów sądowych związanych z postępowaniem kasacyjnym.

Postanowieniem z dnia stycznia 2023 r. ( ) Sąd Najwyższy na podstawie art. 626 § 2 kpk w zw. z § 17 ust. 3 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu zasądził na rzecz skarżącego kwotę 738 zł (w tym 23% VAT) za sporządzenie i wniesienie kasacji przez obrońcę z urzędu.

Powyższe orzeczenie w przedmiocie kosztów zostało zaskarżone przez obrońcę. W zażaleniu w zakresie kosztów przyznanych obrońcy z urzędu został podniesiony zarzut naruszenia przepisów postępowania, tj. art. 618 w zw. z § 17 ust. 3 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu ze względu na fakt, że nie jest dozwolone w świetle przepisów Konstytucji obniżenie wynagrodzenia adwokata z urzędu w stosunku do wynagrodzenia obrońcy z wyboru w takiej samej sprawie. Obrońca w uzasadnieniu zażalenia wskazał, że w świetle przepisów Konstytucji nie jest dozwolone obniżenie wynagrodzenia adwokata z urzędu w stosunku do wynagrodzenia obrońcy z wyboru w takiej samej sprawie powołując się jednocześnie na wyroki Trybunału Konstytucyjnego w sprawie zarejestrowanych pod sygn. akt 66/19 oraz SK 78/21.

Postanowieniem z lutego 2023 r. Sąd Najwyższy pozostawił zażalenie obrońcy na postanowienie z dnia stycznia 2023 r. bez rozpoznania wskazując, że zgodnie z treścią art. 426 kpk od orzeczeń Sądu Najwyższego nie przysługuje środek odwoławczy.

KANCELARIA RADCY PRAWNEGO
ANNA KOSTRZEWA - JANAS

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia stycznia 2023 r. zostało doręczone skarżącemu w dniu 10 stycznia 2023 r., a tym samym został zachowany termin przewidziany w art. 77 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym Trybunale Konstytucyjnym. Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia stycznia 2023 r. jest orzeczeniem ostatecznym w zakresie rozstrzygnięcia dotyczącego kosztów przyznanych za sporządzenie i wniesienie kasacji przez obrońcę z urzędu. (§ 17 ust. 3 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu).

W § 17 ust. 3 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu określono, że opłaty za sporządzenie i wniesienie kasacji w sprawie, w której w pierwszej instancji orzeczenie wydał sąd okręgowy wynoszą 600 zł. Natomiast w § 11 ust. 3 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 20 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie określono, że za sporządzenie i wniesienie kasacji w sprawie, w której w pierwszej instancji orzeczenie wydał sąd okręgowy wynoszą 1200 zł. Powyższe rozróżnienie przyznawanego wynagrodzenia w zależności, czy w sprawie występuje obrońca z urzędu, czy z wyboru, nie ma żadnego uzasadnienia.

Należy zauważyć, że art. 32 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej statuuje zasadę równości, przy czym odnosi się ona zarówno do stosowania prawa (wszyscy są równi wobec prawa), jak i stanowienia prawa (prawo do równego traktowania przez władze publiczne, w tym przez władze ustawodawczą). Zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 32 ust. 1 Konstytucji każdy ma prawo do takiego traktowania, jak osoby znajdujące się w analogicznej (co do istotnych elementów) sytuacji (por. postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 października 2001 r., sygn. akt SK 10/01). W ocenie skarżącego prawo do równego traktowania przez władze publiczne powoduje, że przepisy nie powinny obniżać wynagrodzenia dla adwokata z urzędu w stosunku do wynagrodzenia dla adwokata z wyboru występujących w takiej samej sprawie, lecz powinny być wobec nich stosowane takie same kryteria. W ocenie skarżącego, obrońcy powinni być traktowani tak samo w zakresie wynagradzania, bez względu na to, czy zostali wyznaczeni jako obrońcy z urzędu, czy też podjęli się obrony z wyboru.

KANCELARIA RADCY PRAWNEGO
ANNA KOSTRZEWA-JANAS

Artykuł 64 ust. 2 Konstytucji wyraża zasadę równej ochrony własności oraz innych praw majątkowych. Norma ta w odniesieniu do praw majątkowych stanowi doprecyzowanie zasady równości wyrażonej w art. 32 ust. 1 ustawy zasadniczej. Z orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego wynika, że istotą tej zasady jest zakaz różnicowania ochrony praw majątkowych ze względu na charakter podmiotu danego prawa (por. wyroki TK z: 25 lutego 1999 r., sygn. K 23/98, OTK ZU nr 2/1999, poz. 25; 28 października 2003 r., sygn. P 3/03, OTK ZU nr 8/A/2003, poz. 82 oraz 24 lutego 2009 r., sygn. SK 34/07, OTK ZU nr 2/A/2009, poz. 10).

W niniejszej sprawie ustawodawca zróżnicował bez żadnego uzasadnienia wynagrodzenie dla obrońcy z urzędu oraz obrońcy z wyboru występujących w takiej samej sprawie, obniżając wynagrodzenie adwokatów z urzędu w stosunku do adwokatów z wyboru o połowę.

Zgodnie z art. 31 ust. 3 Konstytucji *ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanawiane tylko w ustawie i tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób. Ograniczenia te nie mogą naruszać istoty wolności i praw.* Ograniczenie praw skarżącego poprzez obniżenie wynagrodzenia obrońcy z urzędu w stosunku do obrońcy z wyboru nastąpiło w rozporządzeniu, a nie w ustawie. Ponadto nie zaszły żadne okoliczności w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, aby ograniczyć prawa skarżącego w ten sposób.

Jednocześnie zastosowana regulacja polegająca na obniżeniu wynagrodzenia adwokata z urzędu w stosunku do adwokata z wyboru z nie realizuje żadnego z celów uznanych za doniosłe konstytucyjnie (nie jest spełniony warunek celowości, o którym mowa w art. 92 ust 1 zdanie pierwsze Konstytucji).

Naruszenie praw i wolności w zakresie podanych wzorców konstytucyjnych polegało na:

1. w ramach zasady demokratycznego państwa prawa wynikającej z art. 2 Konstytucji – niezgodnym z zasadami sprawiedliwości społecznej traktowaniu adwokata ustanowionego z urzędu i przyznaniu wynagrodzenia na poziomie obniżonym o połowę w stosunku do adwokata z wyboru występującego w takiej samej sprawie, co przeczy

KANCELARIA RADCY PRAWNEGO
ANNA KOSTRZEWA-JANAS

- zasadom sprawiedliwości społecznej, a ostatecznie pozbawienie obrońcy wynagrodzenia w kwocie 600 zł,
2. w zakresie art. 31 ust. 3 i 92 ust. 1 zdanie pierwsze – ograniczeniu praw i wolności w rozporządzeniu, a nie w ustawie, a także ze względu na to, że nie zaszły żadne okoliczności konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, aby ograniczyć te prawa,
  3. w zakresie art. 92 ust. 1 zdanie pierwsze, który został wskazany w związku z innymi przepisami Konstytucji – na braku spełnienia celu rozporządzenia, tj. zwrotu na zasadach równości kosztów pomocy prawnej udzielonej przez adwokata ustanowionego z urzędu jak i z wyboru.

W ocenie skarżącego zaskarżona norma narusza art. 64 ust. 2 Konstytucji i art. 2 Konstytucji, bowiem prowadzi do braku ochrony prawa własności i innych praw majątkowych w postaci wynagrodzenia za wykonaną pracę, bowiem prowadzi do obniżenia o połowę wynagrodzenia adwokata z urzędu w stosunku do adwokata z wyboru, mimo ich występowania w takiej samej sprawie. Dodatkowo z art 64 ust. 2 Konstytucji wynika wprost, że wprowadzono konstytucyjne prawo do równej ochrony prawnej własności i innych praw majątkowych. Zaskarżona norma uregulowała zaś prawo do wynagrodzenia – za tę samą sprawę, dla osób posiadających te same kompetencje zawodowe, na zasadach nierównych, tj. adwokat ustanowiony z wyboru otrzymałby wynagrodzenie dwukrotnie większe, niż adwokat występujący z urzędu (różnica wyniosłaby 600 zł za sporządzenie i wniesienie kasacji).

W zakresie uzasadnienia naruszenia art. 2 Konstytucji wskazuję, że z zasady demokratycznego państwa prawa należy wywieść zasadę pewności prawa i jego jednoznaczności przy stosowaniu (zasady prawidłowej legislacji). Zaskarżona norma nie spełnia tych zasad, które są niezbędne w funkcjonowaniu Państwa opartego na prawie.

Istota zarzutów skarżącego sprowadza się do wprowadzenia przez Ministra Sprawiedliwości na poziomie rozporządzenia wykonawczego do prawa o adwokaturze – mimo braku ku temu podstaw w ustawie – regulacji dyskryminującej w zakresie wynagrodzenia przysługującego

KANCELARIA RADCY PRAWNEGO
ANNA KOSTRZEWA-JANAS

---

adwokatom będącym obrońcami z urzędu, w stosunku do adwokatów będących obrońcami z wyboru.

Przed Trybunałem Konstytucyjnym zapadło rozstrzygnięcie w sprawie SK 78/21, które dotyczyło niekonstytucyjności innych przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia stycznia 2023 r. w sposób ostateczny rozstrzygnęło o konstytucyjnych prawach i wolnościach, których stwierdzenia naruszenia domaga się skarżący w niniejszej skardze. Od wydanego rozstrzygnięcia w zakresie przyznanych kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu, skarżącemu nie przysługiwał żaden nadzwyczajny środek zaskarżenia.

Wskazuję, że od postanowienia Sądu Najwyższego z dnia stycznia 2023 r. nie został wniesiony żaden nadzwyczajny środek zaskarżenia.

W związku z powyższym wniesienie skargi konstytucyjnej jest konieczne i uzasadnione.

Anna Kostrzewska-Janasy
radca prawny

Załączniki:

1. odpis pełnomocnictwa szczególnego,
2. opłata skarbową od pełnomocnictwa,
3. postanowienie Sądu Najwyższego z listopada 2022 r. (   ),
4. postanowienie Sądu Najwyższego z stycznia 2023 r. wraz z kopertą (   ),
5. postanowienie Sądu Najwyższego z lutego 2023 r. (   ),
6. 5 odpisów skargi konstytucyjnej wraz z załącznikami.